

**§ 212 Borgensåtagande nyanskaffning tågfordon AB Transitio
RS 724-2025****Sammanfattning**

Norrtåg AB har behov av att beställa 20 regionaltågsfordon för Norrtågstrafik. Av de 20 tågfordonen ska 12 fordon ersätta befintliga fordon av typen X11 och X52 som når teknisk livslängd medan resterande 8 fordon tillförs för att de trafikutökningar som finns beskrivna i Norrtåg AB 20240 – En tågvision.

Ersättning av befintliga tåg

Från 2026 har Norrtåg 11 Reginafordon (X52) i trafik. Dessa fordon når sin tekniska livslängd ca 2030. Möjlighet finns att genomföra åtgärder för att förlänga livstiden, men Norrtåg bedömer att denna typ av tåg inte passar in i trafikupplägget eftersom tågens passagerar-kapacitet är för låg.

Borgensåtagande

AB Transitio kommer att upphandla, köpa och finansiering av tåg. Region Västerbotten kommer tillsammans med Region Norrbotten, Region Jämtland Härjedalen och Kommunalförbundet kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrland att borgen för investeringen. Kostnaden per tåg bedöms som högst vara 220 miljoner kronor. Totalt kan tågen komma att kosta 4,4 miljarder kronor även om målet är att kostnaden ska vara lägre. Norrtågs fyra ägare delar på ansvaret för tågen, vilket innebär att Region Västerbotten behöver borgen för fem (5) tågfordon till ett belopp om 1,1 miljarder kronor.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår att regionfullmäktige beslutar

Region Västerbotten beslutar ingå borgen så som för egen skuld (proprieborgen) för upphandlad finansiering upp till 1 100 miljoner kronor avseende spårfordon, högvärdeskomponenter och strategisk utrustning.

Region Västerbotten godkänner att AB Transitio avropar fem (5) regionaltågsfordon med tillhörande högvärdeskomponenter, strategisk utrustning samt upphandlar finansiering för detta.

Region Västerbotten beslutar ingå uppdragsavtal med AB Transitio för avrop av anskaffning av regionaltågsfordon, högvärdeskomponenter och strategisk utrustning.

Region Västerbotten beslutar ingå hyresavtal med AB Transitio för anskaffade av regionaltågsfordon.

Förslag till beslut under sammanträdet

Petter Nilsson (SD) yrkar på att återremittera ärendet.

Beslutsgång

Ordförande frågar om ärendet ska avgöras idag eller återremitteras och finner att regionstyrelsen beslutar att ärendet ska avgöras idag.

Därefter frågar ordförande om regionstyrelsen kan besluta enligt arbetsutskottets förslag till beslut, vilket regionstyrelsen bifaller.

Beslut

Regionstyrelsen föreslår att regionfullmäktige beslutar

Region Västerbotten beslutar ingå borgen så som för egen skuld (proprieborgen) för upphandlad finansiering upp till 1 100 miljoner kronor avseende spårfordon, högvärdeskomponenter och strategisk utrustning.

Region Västerbotten godkänner att AB Transitio avropar fem (5) regionalstågsfordon med tillhörande högvärdeskomponenter, strategisk utrustning samt upphandlar finansiering för detta.

Region Västerbotten beslutar ingå uppdragsavtal med AB Transitio för avrop av anskaffning av regionalstågsfordon, högvärdeskomponenter och strategisk utrustning.

Region Västerbotten beslutar ingå hyresavtal med AB Transitio för anskaffade av regionalstågsfordon.

Reservation

Petter Nilsson (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag och nedanstående motivering.

När Tågvisionen 2040 hanterades i regionfullmäktige var vi tydliga med att det dels behövde tas hänsyn till Northvolt, och den alltför optimistiska synen på behovet av pendling till följd av gröna näringar. Läget i Stegra idag bör också få beslutsfattare att höja ett ögonbryn. Vi lyfte även tekniska märkligheter, så som orimlighet med hastighetsambitioner utifrån gods och persontrafikstäthet. Men en annan brist, som vi inte fick klara svar kring när ärendet hanterades i regionfullmäktige 2024-06-18, var huruvida visionen var att anse som ett strategidokument avseende implementering – vilket summariskt innebar att vi föreslog att återremittera tågvision 2040. Regionerna står inför allvarsamma problem avseende investeringar, inte minst en stor fastighetsunderhållsskuld. Mest troligt kommer vi framgent att behöva låna för att säkerställa att vi har byggnader i gott skick för att bedriva vård. Att i det läget riskera högre räntor innebär också stora bekymmer inom hela regionens verksamhet. Detta utöver de stora subventioner som beräknas för tågresa – särskilt initialt – vilka sker på vårdens bekostnad (av detta följer det att man rimligen parallellt med riskhantering genom att visa på skatteökningar, rimligen också alternativt bör lyfta biljetprispåverkan.) Trafikverket har historiskt ofta levererat sent, och även om underlagen till synes försöker ta höjd för det, syns det optimistiskt – inte minst i ljuset av hur norrbottenbanan (oavsett regering) har försenats. Att redan nu välja att gå vidare med ett väldigt stort borgensåtagande, underbyggt av ett synnerligen optimistiskt visionsdokument – vid namn Tågvision 2040 – är inte ansvarsfullt. Det rimliga att göra, vore att i stället gå vidare med ett betydligt mindre inköp när vi befinner oss i ett tidigt skede. Dels för att kunna pröva fordon i trafik, hellre än att riskera köpa in fordon som inte är dugliga för norrländska förhållanden; dels för att befintliga tåg rimligen bör ha väsentligt mycket längre livslängd. Notera att exempelvis RC-lok(vilka går att uppgradera för att hantera ERTMS) fortfarande är i trafik, fastän de producerats runt 40 år tidigare än tågen från Bombardier. Man måste även överväga köpa in äldre tåg, inte stirra sig blind på nyköp. Det ger oss också ett mer

rimligt utgångsläge, utifrån det radikalt ökande behov av fastighetsinvesteringar som vi ser 2028 och framåt.

Beslutsunderlag

- §180 RSAU Borgensåtagande nyanskaffning tågfordon AB Transitio
- §132 RUN Borgensåtagande nyanskaffning tågfordon AB Transitio
- Tjänsteskrivelse, Borgensåtagande nyanskaffning tågfordon AB Transitio
- Bilaga 1, Norrtågs PM Fordons- och anskaffningsstrategi 2025-05-22
- Bilaga 2, PM från AB Transitio till Norrtåg avseende fordonsanskaffning
- Bilaga 3, PM Norrtågs rekommendation avseende nyanskaffning av tågfordon kontra Regina livslängdsförklaring
- Bilaga 4 a, Missiv engagemangsbesked Region Västerbotten 2025-08-31
- Bilaga 4 b, Engagemangsbesked Region Västerbotten 2025-08-31